

Gemeenteraad : Bergen
Raadsvergadering : 28 januari 2021
Zaaknummer : BB20.00554
Voorstelnummer : RAAD200171
Commissie : Algemene raadscommissie
Commissiebehandeling : 14 januari 2021
Soort agendering : Ter advisering
Agendapunt :
Team : THV/Regie
Opsteller(s) : Patrick Schouten
Telefoonnummer : 0889097660/0889097130
Bijlagen: : 1 Berekening plustaak Twm BUCH
2 Overzicht extra kosten Twm1.
Begrotingswijziging

RAADSVoorstel

Onderwerp: - Inventarisatie gevolgen Covid-19 crisis.

Voorgesteld besluit

- Tot het toekennen van een extra budget voor het jaar 2021 van € 194.300 voor de uitvoering van de maatregelen en werkzaamheden als gevolg van COVID-19.
- De bij dit besluit behorende begrotingswijziging vast te stellen.

Geheimhouding Nee Ja

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Covid-19 vraagt al maanden veel van iedereen. Dit is een mondiaal probleem. Van inwoners, van ondernemers, van bezoekers, van u, van ons en ook van de medewerkers die vanuit de werkorganisatie BUCH werkzaam voor ons zijn. Sinds de uitbraak van de corona-crisis zijn veel medewerkers bezig met het uitvoeren van de maatregelen uit de noodverordening. Ook zijn veel medewerkers actief op de zaken die met steun en herstel te maken hebben. In 2020 hebben we veel van onze mensen gevraagd en is er ook ongelooflijk veel geleverd door de organisatie. Dit is in de eerste plaats een knappe prestatie te noemen.

Inmiddels duurt de crisis al negen maanden en de verwachting is dat we ook in 2021 nog met de consequenties van deze crisis worden geconfronteerd. De komst van de tijdelijke wet maatregelen covid-19 (twm) betekent daarnaast een nieuw takenpakket voor de organisatie. We constateren dat sprake is van langdurige overbelasting van de medewerkers. Daarnaast komt regulier werk, dat in het begin kon worden opgeschoven, ook in de knel en is sprake van structureel overwerken door medewerkers.

Wij vinden als college dat er inmiddels sprake is van een onhoudbare situatie waar wij iets aan moeten doen. In dit voorstel adviseren wij u om een aantal besluiten te nemen in het belang van uw medewerkers in de werkorganisatie BUCH en daarmee ook in het belang van de gemeente Bergen

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

De volgende kaders zijn van toepassing op dit voorstel:

- Gemeentewet artikel 176
- Wet Publieke gezondheid
- Wet Veiligheidsregio's
- Tijdelijke wet maatregelen COVID 19 met onderhangende ministeriële regelingen (twm)
- De door de gemeenten uit te voeren wet- en regelgeving.

Door de ernst van de situatie is de keuzevrijheid beperkt. Er kan gekozen worden om niet akkoord te gaan met het toekennen van extra budget, maar dat heeft direct gevolgen voor de inzetbaarheid van de medewerkers en de uitvoering van de taken.

De nieuwe tijdelijke wet moet uitgevoerd worden. Dat geldt ook voor de andere wetgeving die we moeten blijven uitvoeren. Bij niet wettelijke taken heeft uw raad de keuze om te schrappen en zo capaciteit vrij te spelen. Echter de dan vrijkomende capaciteit kan niet altijd direct ingezet worden op de uitvoering van de nieuwe wet en de oplossing van de knelpunten binnen de specifieke beleidsterreinen.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

In opdracht van de gemeenten is in de afgelopen periode gewerkt aan een bestuursopdracht. Aanleiding voor deze bestuursopdracht was enerzijds de invoering van de Twm, maar anderzijds de signalen van aanhoudende druk op onze medewerkers in de werkorganisatie als gevolg van de Coronacrisis.

Het resultaat van de bestuursopdracht is inzicht in een reeks van knelpunten die laat zien dat als gevolg van de uitvoering van de Coronamaatregelen, waaronder de nieuwe wet Twm een deel van de organisatie zwaar onder druk staat. De organisatie kraakt in al haar voegen en veel medewerkers lopen op hun 'tandvlees'. De verwachting is dat de crisis nog lang voortduurt.

De bestuursopdracht is in twee scenario's uitgewerkt.

Scenario 1:

Alle reguliere taken (weer) oppakken én de taken rondom Covid-19 / de Twm oppakken

Scenario 2:

Schrappen in de reguliere taken en inzetten op de taken rondom Covid-19 / de Twm

In theorie is er een derde scenario: niet ingrijpen in de huidige gang van zaken. Nu worden er ad hoc keuzes gemaakt over welke taken er uitgevoerd worden, waarbij er dus taken blijven liggen en als gevolg daarvan is de druk op de organisatie (te) hoog. In de praktijk is dit dus geen optie. Dit scenario betekent dat belangrijke (wettelijke) taken blijven liggen, dat het college daar geen keuze in heeft en dat er medewerkers zullen gaan uitvallen.

In de impact op de organisatie, de extra werkzaamheden en de knelpunten als gevolg nemen wij u graag ter beeldvorming mee.

De coronacrisis heeft tot gevolg dat naast de wettelijk verplichte OOV taken ook coronagerelateerde werkzaamheden moeten worden uitgevoerd, zoals de invoering en uitvoering van de Spoedwet. Ook moet u hierbij denken aan extra inzet van BOA's in het kader van de zichtbaarheid, handhaving in de openbare ruimte en de aanpak van jeugdoverlast.

Als gevolg van de coronacrisis is er geen ruimte meer om urgente casuïstiek en/ of ongeplande casussen op te pakken. Ook blijven alle beleidsontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld horeca, jeugd, cyber en verwarde personen liggen waardoor geen uitvoering kan worden gegeven aan het integraal veiligheidsbeleid.

Voor het uitvoeren van alle corona en juridische taken is extra capaciteit nodig om voorbereiding en advies te geven op handhavingdossiers, bezwaar- en beroepzaken af te handelen en APV's aan te passen.

Binnen het sociaal domein (jeugd, WMO en participatiewet) zien we een toename van het aantal vragen en verzoeken van burgers. Deze leiden niet altijd tot aanvragen, maar geven wel een grote belasting van de medewerkers om deze vragen en verzoeken op een goede manier te beantwoorden. Een deel van deze gesprekken heeft ook een preventieve functie om een beroep toekomstige voorzieningen daarmee te voorkomen.

Op basis van de huidige werkloosheidcijfers voor de regio Alkmaar verwachten wij een toename in aanvragen levensonderhoud, minimaregelingen en schulphulpverlening.

De vragen die binnenkomen hebben een directe of indirecte relatie met corona, zoals over toename van schulden, toename van eenzaamheid, overbelaste mantelzorgers, jongeren die het moeilijker hebben thuis et cetera.

Op het gebied van beleid en vastgoed liggen knelpunten in het verwerken van huur, pacht en subsidies. U moet hierbij denken aan vragen over aanpassingen van het maatschappelijk vastgoed en het begeleiden van en meedenken met lokale ondernemers daarbij. Ook het behandelen van de aanvragen van bijdragen uit de herstelfondsen vragen om extra capaciteit (beoordelen van de aanvragen, gesprekken met de aanvragers et cetera).

Ook is de verwachting dat op het moment dat evenementen weer zijn toegestaan door het kabinet vergunningen daarvoor massaal zullen worden aangevraagd. Door de coronamaatregelen zullen aanvraagprocedures naar verwachting uitvoeriger zijn.

Ook op het gebied van communicatie komen er extra werkzaamheden bij. U moet hierbij denken aan het communiceren over de consequenties van de rijksmaatregelen en de gevolgen daarvan op de taken van de gemeenten aan de medewerkers, inwoners, instellingen en ondernemers. Bijvoorbeeld over het bezoek aan het gemeentehuis, genomen interne en externe maatregelen ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus.

Daarnaast zijn er allerlei werkgroepen binnen de organisatie om alle consequenties van de Corona werkinhoudelijk in goede banen te leiden. Bijvoorbeeld met het verplaatsen van hekken, het bestellen, plaatsen en drukken van borden, het creëren van looproutes en het plaatsen van stickers. Maar ook de inrichting van de administratie om de gevolgen van de Corona financieel te monitoren en aan informatieverzoeken van Provincie en Rijk te voldoen. Dit leidt alles tot extra belasting van de medewerkers en daaraan gerelateerd de extra aandacht die managers moeten hebben voor het welzijn (zowel fysiek als emotioneel) van de medewerkers.

Wij vragen u, gelet op bovenstaande, om een extra budget ter hoogte van € 194.300 toe te kennen voor de uitvoering van de twm en het oplossen van de knelpunten binnen de reguliere bedrijfsvoering als gevolg van de Coronacrisis. Daarnaast stellen wij u voor de begrotingswijziging die daarbij hoort vast te stellen.

OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

Doordat nog onbekend is hoe lang extra inzet nodig is, is het onwenselijk om reguliere taken en beleidsdoelen bij- of uit te stellen. Dit kan uiteindelijk gevolgen hebben, bijvoorbeeld voor inwoners, voor de positie in de regio, of voor de eigen organisatie.

Daarnaast is 2021 politiek een belangrijk jaar. Het is het laatste jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen waarin ons college de beloftes die uw raad aan uw inwoners, ondernemers en instellingen heeft gedaan kan uitvoeren en afronden.

Op grond daarvan heeft scenario 1 onze voorkeur. Een keuze voor scenario 2 en 3 betekent dat wij politiek gestelde doelstellingen niet of in mindere mate kunnen realiseren wat nadelige consequenties heeft voor onze gemeente.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Na de invoering van de Twm blijft regionale samenwerking noodzakelijk, maar de personele invulling en uitvoering is lokaal. Met het ingaan van de Twm komen de bevoegdheden weer meer lokaal bij de burgemeesters te liggen. De huidige GRIP 4 zal hoogstwaarschijnlijk van kracht blijven, zolang Veiligheidsregio's een status ernstig of zeer ernstig hebben. Het doel is wel om uiteindelijk GRIP 4 te beëindigen, waarmee de regionale crisisorganisatie wordt afgeschaald. Na afschaling van de regionale crisisorganisatie blijft echter een stevige gezamenlijke inzet van gemeenten en Veiligheidsregio noodzakelijk.

De Veiligheidsregio geeft op de volgende wijze invulling aan deze samenwerking:

Voor de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord geldt dat er nog besluitvorming moet plaatsvinden over de werkwijze en de inzetverdeling tussen Veiligheidsregio en gemeente als de nieuwe wet in werking treedt. Op basis van de voorlopige stukken kan worden geconcludeerd dat er meer regionale inzet verwacht kan worden. De Veiligheidsregio wil een

aantal taken die zij nu uitvoeren gaan beleggen bij regionale werkgroepen waar inzet van medewerkers van de gemeentes is vereist.

RISICO'S

De volgende risico's worden onderkend:

1. De Corona-crisis kan lang aanhouden en daarmee een langdurig effect hebben op de capaciteit, middelen en de vastgestelde beleidsdoelen.
2. Het welzijn en de belastbaarheid van het personeel is in het geding en het risico op uitval van medewerkers door een langdurige ongezonde werkdruk is groot. Er moet ruimte blijven en deels ook terugkeren voor rust, vakanties en vooral voor gezondheid en werkplezier.
3. Vacatures kunnen naar verwachting niet op heel korte termijn worden ingevuld. Niet alleen is sprake van de verplichte aanbestedingsprocedures, maar ook is er schaarste op de markt voor de functies waar extra capaciteit noodzakelijk is (omdat ook andere gemeenten hier tegenaan lopen);
4. De werkzaamheden van de Twm zijn nieuw en het is nog moeilijk in te schatten hoeveel werk er daadwerkelijk uit voortvloeit. Er is een risico dat deze (nog) meer capaciteit vergt dan van tevoren ingeschat;
5. De gevolgen van de Corona op de reguliere werkzaamheden zijn moeilijk in te schatten als gevolg van onzekerheden in tijdsduur en de maatschappelijke effecten van de crisis op langere termijn.
6. Bij de gemeente Castricum is sprake van preventief toezicht door de provincie. Het risico bestaat dat de provincie deze budgetaanvraag niet goedkeurt. Dit kan invloed zijn op de gevraagde inzet of gevraagde bijdrage van de andere gemeenten.
7. Dekking voor een deel van de kosten vanuit het rijk is aangekondigd, echter er is geen zekerheid over hoogte van dekking. De onderhandelingen over de coronacompensatie tussen Rijk en VNG lopen nog.
8. Onzekerheid over mogelijke dekking binnen de begroting 2021 van de BUCH werkorganisatie.

FINANCIËN

Net als in 2020 verwachten wij, naast de extra kosten voor de Twm, nog Corona gerelateerde organisatiebrede bedrijfsvoeringskosten.

Ons college stelt uw raad voor om extra budget toe te kennen voor de invoering van de Twm en de organisatiebrede werkzaamheden met betrekking tot de Coronacrisis.

Onze inschatting is dat BUCH breed de kosten voor 2021 € 2.100.000 bedragen. De uiteindelijke omvang is enerzijds afhankelijk van de periode dat de gevolgen van de Corona nog merkbaar zijn en anderzijds van eventuele compensatie vanuit het Rijk en het mogelijk niet benodigde budget binnen de BUCH werkorganisatie bijvoorbeeld als gevolg van een lagere cao dan in de begroting 2021 daarvoor is opgenomen.

De gesprekken over compensatie van de gemeenten door het Rijk zijn nog gaande. Echter op basis van nog niet formeel bevestigde eerste verkenningen lijkt er sprake te zijn van een vergoeding van 1 fte per 5.000 inwoners. BUCH breed gaat het dan om een bedrag van ca. € 1.500.000.

De verdeling van de per saldo resterende kosten, na aftrek van de hiervoor genoemde mogelijke bijdrage, van € 600.000 over de gemeenten vindt plaats op basis van de verdeelsleutel. Het aandeel voor Bergen daarin is € 194.300,-. Dekking hiervan vindt voornamelijk plaats ten laste van het begrotingsresultaat 2021.

De onzekerheid over de duur van de periode, de maatschappelijke effecten, maar ook eventuele bijdragen zijn op dit moment nog te onzeker om hiervoor al een exacte raming aan uw raad voor te leggen. Over eventuele afwijkingen van dit voorstel komen wij in de reguliere P&C documenten 2021 bij uw raad terug.

In de paragraaf weerstandsvermogen van de gemeente is met een financieel risico als gevolg van niet gecompenseerde kosten COVID-19 door het Rijk rekening gehouden.

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing

PARTICIPATIE

Dit voorstel is afgestemd met de algemeen directeur en het MT van de werkorganisatie en besproken door de raad van secretarissen van de gemeenten.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Indien u instemt met dit voorstel dan informeren wij de werkorganisatie BUCH over uw besluit en verzoeken wij de BUCH om de opdracht te aanvaarden.

Gelet op het benoemde risico dat als gevolg van aanbestedingsprocedures en schaarste op de arbeidsmarkt wij voorzien dat invulling van deze capaciteit meer tijd kost dan we feitelijk hebben. Daarom hebben wij vooruitlopend op dit besluit de BUCH werkorganisatie groen licht gegeven om in december alvast te starten met de voorbereiding van de aanbestedingsprocedures. Met daarbij wel de kanttekening dat onomkeerbare besluiten moeten worden vermeden voordat uw besluit er ligt.

De planning is als volgt:

- December 2020 Start voorbereiding aanbestedingsprocedures extra capaciteit
- Januari/ februari 2021 Raadsbesluit voor extra budget als voor maatregelen als gevolg COVID-19

In reguliere documenten uit de P&C cyclus informeren wij u over de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen rondom dit thema.

BIJLAGEN

1. Begrotingswijziging

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

Niet van toepassing

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

mr. M.N. (Martijn) Schroor
secretaris

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel
burgemeester